

ASA-10 Mielonen Eevamaria(UM)

11.04.2019
JULKINEN

Asia

EU:n ja Kiinan välinen huippukokous 9.4.2019

Kokous

U/E/UTP-tunnus

E 128/2018 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n ja Kiinan välinen huippukokous pidettiin Brysselissä 9.4.2019.

Huippukokousta valmisteltiin pysyvien edustajien komiteassa (Coreper II), kauppapoliittisessa komiteassa (TPC) ja COASI-työryhmässä. Huippukokouksen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvia kysymyksiä on lisäksi käsitelty poliittisten ja turvallisuusasioiden komiteassa (COPS).

Huippukokouksen julkilausuma on neuvoteltu EU:n ja Kiinan välillä. EU-kantoja julkilausumaan on valmisteltu edellä mainituissa EU-rakenteissa.

Ulkoasiainneuvosto keskusteli Kiinasta 18.3. ja Eurooppa-neuvosto käsitteli EU-Kiina-huippukokoukseen valmistautumista ja laajempia Kiina-suhteita 21.-22.3. pidetyssä kokouksessaan. Euroopan komissio ja EU:n ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja julkistivat 12.3. yhteisen tiedonannon ”EU-China – A strategic outlook”.

Suomen kanta

Suomi on tyytyväinen saavutettuun lopputulokseen ja yhteiseen loppujulkilausumaan, joka täyttää vähimmäisvaatimuksemme niin poliittisten periaatteidemme kuin taupallistaloudellisten tavoitteidemme osalta.

Suomen kannalta tärkeimmät elementit olivat Kiinan sitoutuminen kansainväliseen sääntöpohjaiseen järjestelmään, kansainväliseen oikeuteen, ihmisoikeuksien yleismaailmallisuuteen ja ihmisoikeusdialogin jatkamiseen EU:n kanssa.

Kauppakysymysten osalta tärkeitä asiakysymyksiä olivat Kiinan sitoutuminen investointineuvotteluiden päättämiseen vuoden 2019 aikana ja sopimuksen allekirjoittamiseen vuonna 2020, viittaukset kaupan ja investointien esteiden poistamiseen sekä WTO-sääntöjen uudistamiseen etenkin teollisuuden valtiontukien osalta.

Olemme tyytyväisiä siihen, että maantieteellisiä merkintöjä (GI) koskeva sopimus sekä Kiinan liittyminen julkisten hankintojen sopimukseen (GPA) saatiin sisällytettyä huippukokousjulkilausumaan. Osapuolet kirjasivat myös viittauksen pakotettuihin

teknologiansiirtoihin. WTO:ta ja sen uudistamista koskeva asiakohta sisältää puolestaan kirjauksen teollisuuden valtiontukia koskevien sääntöjen uudistamistarpeeseen.

Pidämme tärkeänä sitä, että globaaliasioiden ja kansainvälisen yhteistyön osalta osapuolet vahvistivat sitoumuksensa ilmaston, ympäristönsuojelun, kestävän kehityksen ja vihreän talouden hyväksi.

Kansainvälistä yhteistyötä koskevissa asiakohdissa tehtiin kirjatut mm. Iranin (JCPOA), Pohjois-Korean, Myanmarin, Afganistanin, Ukrainan ja Venezuelan osalta.

EU ja Kiina vahvistivat jatkavansa yhteistyötään myös Euroopan ja Aasian välisten yhteyksien (connectivity and interoperability) taloudellisen, kaupallisen, rahoituksellisen ja yhteiskunnallisen kestävyuden lisäämiseksi. EU ja Kiina pyrkivät lisäämään synergioita EU:n connectivity-strategian, EU:n TEN-T-verkoston ja Kiinan Belt and Road -aloitteen välille.

Huippukokouksen tulosten kannalta pidämme oleellisena sitä, että Kiina sitoutuu tekemiensä sitoumustensa toimeenpanoon. EU:n intresseissä on seurata toimeenpanoa jo tulevan syksyn aikana järjestettävän korkean tason dialogin yhteydessä.

Pääasiallinen sisältö

EU:n ja Kiinan järjestyksessään 21. huippukokous järjestettiin Brysselissä 9.4.2019. Euroopan unionia edustivat Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Donald Tusk ja komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker. Kokoukseen osallistuivat myös KE Mogherini ja varapuheenjohtaja Katainen. Kiinaa edusti pääministeri Li Keqiang delegaatioineen.

Vuosittainen EU-Kiina-huippukokous on tilaisuus tarkastella suhteiden tilaa ja yhteistyön edistymistä. Edellinen huippukokous järjestettiin Pekingissä heinäkuussa 2018. EU:n ja Kiinan välisiä huippukokouksia on järjestetty vuodesta 1998 lähtien yleensä vuosittain.

EU ja Kiina solmivat strategisen kumppanuuden vuonna 2003 ja niiden yhteistyötä ohjaa vuoden 2013 huippukokouksessa sovittu 2020 yhteistyöagenda, jossa identifioidaan neljä yhteistyön syventämisen osa-aluetta: rauha ja turvallisuus, vauraus, kestävä kehitys sekä ihmisten väliset yhteydet. Yhteistyöagenda päivitetään seuraavaan huippukokoukseen mennessä. Kumppanuuden puitteissa käydään kaikkiaan vuosittain noin 60 eri alan ja tason vuoropuhelua, ml. kolme korkean tason dialogia.

EU:n kauppasuhte Kiinan kanssa on epätasapainoinen, sillä Kiina hyötyy avoimesta markkinoillepääsystä EU-alueella, kun taas vaikea toimintaympäristö, Kiinan ylituotanto, ulkomaisten yritysten epätasa-arvoinen kohtelu ja IPR-ongelmat hankaloittavat ulkomaisten yritysten pääsyä Kiinan markkinoille. EU ja Kiina ovat neuvotelleet investointisopimuksesta (Comprehensive Agreement on Investment, CAI) vuodesta 2013 alkaen, mutta ensimmäiset markkinoillepääsytarjoukset vaihdettiin vasta kesän 2018 huippukokouksen yhteydessä. Sopimus edistäisi eurooppalaisten sijoitusten pääsyä Kiinan markkinoille, suojaisi investointeja ja tarjoaisi yhdenvertaisen säännösten molemminpuolisille investoinneille. Huippukokouksessa odotettiin päästävän sopimukseen toimenpiteistä investointineuvottelujen edistämiseksi. EU on asettanut tavoitteeksi niiden päättämisen vuoden 2020 aikana.

Kiinan ihmisoikeus- ja oikeusvaltiokehityksen tukeminen on suhteiden tärkeä osa-alue. Rakentavaa keskustelua vaikeuttaa Kiinan entisestään tiukentunut ideologispoliittinen ilmapiiri. Keskeisiä kysymyksiä ovat vähemmistöihin kohdistuvat toimet, ml. Xinjiangin maakunnan uiguurivähemmistön tilanne, ihmisoikeuspuolustajien ja asianajajien vaikeutunut asema Kiinassa sekä Kiinan tiukentunut kyberturvallisuutta, terrorismin vastaisia toimia ja kansainvälisten kansalaisjärjestöjen toimintaa koskeva lainsäädäntö. Ihmisoikeusdialogin haasteista huolimatta pidämme tärkeänä pyrkiä rakentamaan keskusteluun ihmisoikeuksista Kiinan kanssa. Tänä vuonna ihmisoikeusdialogi järjestettiin huippukokouksen alla 1.-2.4.2019.

Keskustelu kiinalaisinvestointien riskeistä on voimistunut EU:ssa kahden viime vuoden aikana. EU on hyväksynyt nopealla aikataululla säädöksen investointien seurantamekanismista (voimaantulo huhtikuussa 2019), joka koskee erityisesti EU-alueelle tulevia sensitiivisiin teknologioihin, kriittiseen infrastruktuuriin tai kansalliseen turvallisuuteen kohdistuvia investointeja. Myös komission hiljattain antamat suositukset 5G-infrastruktuurin turvallisuudesta liittyvät samaan tematiikkaan.

USA:n ja Kiinan välinen kauppasota vaikuttaa myös EU-Kiina-suhteeseen. Kiina pyrkii esiintymään monenvälisen kauppajärjestelmän puolustajana ja esittää EU:n ja Kiinan olevan samalla puolella USA:n kauppatoimia vastaan. EU jakaa monet Yhdysvaltojen Kiinaan liittyvistä huolista, mutta katsoo, että yksipuolisiin toimiin ei tulisi ryhtyä, vaan kiistat tulisi ratkaista ensisijaisesti WTO:ssa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Ulkosuhdejaoston käsittely.

Eduskuntakäsittely

Eduskuntaa on informoitu huippukokouksen valmisteluista E-kirjeellä E128/2018 vp 14.3.2019.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

WK 4181/ 2019 Rev 5

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Eevamaria Mielonen	UM/ASA-10	+358503576101
Arto Haapea	UM/ASA-10	+358505660435
Petteri Kotilainen	UM/TUO-20	+358295351719

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
